

NAVODILA ZA VREDNOTENJE GIMNAZIJE 2024-25 – DRŽAVNO TEKMOVANJE

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravi odgovor (»toleranca ene črke«).

Ker pri vprašanjih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za popravljalce presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in ustreza zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo **s podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore**.

1)

- Negativen odnos italijanske okupacijske oblasti do slovenske in hrvaške manjšine;
- italijansko nepriznavanje nove jugoslovanske države;
- italijanska podpora skupinam, ki so nasprotovale ustanovitvi nove jugoslovanske države;
- etnično mešano ozemlje;
- zahteva Italije po uveljavitvi londonskega pakta.

Vsaka navedba 1 točka, skupaj 2 točki.

2)

a)

Jugoslovanska	1 točka
---------------	---------

b)

Italijanska	1 točka
-------------	---------

c)

Ameriški predsednik W. Wilson; ZDA	1 točka
------------------------------------	---------

3)

Ne, bila je slabša,
ker je Italiji prepustila več, tudi Trbiž, Postojno in Snežnik.

Trditev 1 točka, argument 2 točki, skupaj 3 točke.

4)

Za Primorce: pomenila veliko razočaranje, ker:

- so bili obsojeni na življenje pod Italijo;
- jim pogodba ni zagotavljala nobenih narodnostnih pravic / so bili brez obvezujočih zagotovil italijanske vlade;
- so bili brez mednarodne zaščite;
- je bila Primorska odrezana od ostalega etničnega ozemlja;
- izguba Primorske in Trsta;
- je prekinila gospodarske tokove med Trstom in slovenskimi deželami (nekdanjim ozemljem Avsto-Ogrske);
- poslabšanje odnosov z Italijo.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 3 točke.

Za slovenski narod: pomenila veliko razočaranje, ker:

- je zunaj Kraljevine SHS ostalo okoli 350.000 Slovencev / ena tretjina;
- se jugoslovanska oblast (vlada) ni odločneje zoperstavila italijanskim težnjam;
- jim je bil onemogočen dostop do morja.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 3 točke.

5)

- Napadanje in uničevanje sedežev strank, ki so nasprotovale fašizmu;
- napadanje in uničevanje sedežev slovenskih in hrvaških društev;
- razdejanje kulturnih slovenskih in hrvaških ustanov in tiskarn;
- napadi na lokale, v lasti Slovencev in Hrvatov;
- napadi (razbijanje) na slovenske in hrvaške vasi;
- napadi na slovenske in hrvaške volilce v času volitev 1921
- pretepanje članov slovenskih organizacij

Upošteva se tudi navedba konkretnih primerov: požig Narodnega doma v Trstu, zatrtje Labinske republike, incident v Splitu, ...

Za vsak primer 1 točka, skupaj 4 točke.

6)

- Ustanavljanje različnih društev (upošteva se tudi navedba posameznih društev);
- politično delovanje: sodelovanje na volitvah in zastopanje slovenskih interesov v rimskem parlamentu;
- protestne izjave vladama v Rimu in Beogradu;
- stiki s protifašističnimi italijanskimi politiki v Parizu;

- spomenice Društvu narodov;
- aktivnosti v okviru Kongresa evropskih narodnosti
- protesti slovenskih škofov v Vatikanu;
- založniška dejavnost;
- umetniško ustvarjanje (npr. France Bevk, Ciril Kosmač);
- verouk v slovenskem jeziku;
- pouk v slovenščini po domovih, nedeljskih šolah;
- neme procesije.

Za vsak primer 1 točka, skupaj **4 točke**.

7)

a)

1927

1 točka

b)

Propaganda dejavnost	- Širjenje slovenskih knjig; - izdajanje propagandnih časopisov (in letakov); - organiziranje slovenskega pouka po domovih.
Demonstrativno-teroristične akcije	- požigi italijanskih šol; vrtcev; - reševanje bežečih Slovencev ali protifašistov; - atentati na policijske zaupnike; - napadi na fašistične patrulje in vojašnice; - sabotaže.
Obveščevalna dejavnost	- posredovanje informacij jugoslovanski vojski o italijanski obmejni obrambi

Za vsak primer delovanja 1 točka (dovolj je navedba 2 primerov), skupaj 4 točke.

c)

Preprečevanje fašizacije prebivalcev; varovanje ljudi pred asimilacijo 1 točka

č)

Opozarjanje svetovne javnosti na brezupen položaj Slovencev (in Hrvatov) v Italiji; podpora nastopom predstavnikov v kongresu evropskih narodnosti. 1 točka

8)

a)

Velik del Istre; otoke; Zadar; Reko; Primorsko; Notranjsko; Goriško (brez Gorice); Posočje; Vipavsko dolino; Kras; Goriška brda; Idrijsko-Cerkljansko gorovje.

Vsaka navedba je 1 točka, skupaj 6 točk

b)

Svobodno tržaško ozemlje; STO

1 točka

c)

Država / internacionalizirano ozemlje / samostojna enota pod okriljem Združenih narodov; ozemlje, ki naj bi ga vodil guverner.

1 točka

9)

a)

CONA A STO in CONA B STO

poimenovanje vsake cone → 1 točka, skupaj 2 točki.

b)

CONA A STO

- vodi zavezniška / anglo-ameriška vojaška uprava;
- vse več pristojnosti je bilo prepuščeno Italiji;
- uvajanje italijanske zakonodaje;
- italijanščina kot uradni jezik;
- večinsko prebivalstvo italijansko.

CONA B STO

- vodi vojaška uprava jugoslovanske armade / Jugoslavije;
- gospodarsko vezana na Jugoslavijo;
- velja jugoslovanski kazenski zakonik;
- enakopravnost vseh jezikov;
- zastopanost narodov, tudi Italijanov v mestih;
- večinsko slovensko in hrvaško prebivalstvo.

Vsaka navedba je 1 točka, skupaj 4 točke

10)

- V začetku pariške mirovne konference je imela Jugoslavija močno podporo SZ, ki je sicer podpirala zahteve Jugoslavije, vendar ne vseh.
- po sporu z Informbirojem je SZ prenehala podpirati Jugoslavijo, Jugoslavija pa je postala pomemben strateški partner zahoda.

Vsaka navedba je 1 točka, skupaj 2 točki

11)

a)

s slovenskim političnim vodstvom (predvsem z Edvardom Kardeljem in Sergejem Kraigherjem).

1 točka

b)

Ker so se pogajanja o poteku meje nanašala na slovensko mejo in slovensko prebivalstvo.

vsak del odgovora 1 točka, skupaj 2 točki.

12)

Oseba	ČAS PO	NJIHOVA VLOGA/DELOVANJE/AKTIVNOSTI
FRANČIŠEK BORGIA SEDEJ	1. sv. vojni	nadškof Goriške nadškofije 1907-1931; podpornik slovenskih zahtev za narodne pravice; nasprotnik poitalijančevanja
JOSIP VILFAN	1. sv. vojni	slovenski poslanec v italijanskem parlamentu v 20. letih (1921-1926); predsednik kongresa evropskih narodnosti in zastopnik manjšin v Italiji v Ligi narodov; avtor mnogih objav o položaju slovenske manjšine
VIRGILIJ ŠČEK	1. sv. vojni	duhovnik, eden od vodilnih članov zbora svečnikov Sv. Pavla; avtor mnogih objav o položaju slovenske manjšine
LAVO ČERMELJ	1. sv. vojni	avtor mnogih objav o položaju slovenske manjšine; aktiven v obveščanju mednarodne skupnosti o fašističnem nasilju nad Slovenci
ALEŠ BEBLER	2. sv. vojni	diplomat; vodja jugoslovanske delegacije na pariški mirovni konferenci po 2. sv. vojni
BORIS ŠNUDERL	2. sv. vojni	glavni jugoslovanski pogajalec v pogajanjih za določitev meje med Italijo in Jugoslavijo v letih 1974-1975

Za pravilno umestitev v čas 1 točka, skupaj 6 točk.

Za pravilno opredelitev delovanja pri vsaki osebnosti 1 točka, skupaj 6 točk.